

PROSTITUTES ARE BORN, NOT MADE. A ROMANIAN OUTLOOK ON PROSTITUTION

Fănel Teodorașcu

Lecturer, PhD, “Danubius” University of Galati, Romania

Abstract: In this article we will focus on prostitution, as it was presented in some of the Romanian newspapers and magazines which were published either between the end of the 19th century and the beginning of the 20th century, or in the interwar period. Our research is motivated by the fact that, during the last years, the necessity of legalizing the “charged love” (“amorul tarifat”, an expression that was coined by Pamfil Șeicaru) has constantly been under the Romanian public eye. Some political parties even tackled this issue during their electoral campaigns. Mention must be made that, in order to complete our paper, we have resorted to both articles published in newspapers and magazines, and to biblical texts, treatises on social medicine, law textbooks, memoirs of certain journalists, anthologies of proverbs and sayings, etc.

Keywords: the history of press; mass media; prostitution, journalism; venereal diseases.

Câteva precizări

Cei care astăzi susțin legalizarea prostituției în România subliniază faptul că unele dintre țările europene dezvoltate din punct de vedere economic au rezolvat deja această chestiune. Partizanii legalizării prostituției vorbesc și despre sumele importante de bani care ar putea intra în bugetul public, în urma impozitării comerțului cu „servicii sexuale”. Aceleași voci mai indică și alte avantaje ale legalizării prostituției, asupra cărora nu ne vom opri acum. Ne vom opri însă asupra unuia dintre cele mai „tari” argumente ale celor care susțin că și în România trebuie legalizat „comerțul cu servicii sexuale”. Partizanii *legalizării prostituției* amintesc, de fiecare dată când au ocazia, de epocile când, la români, întreținerea de raporturi sexuale în schimbul unor de sume baniera legală. Poveștile despre bordelurile de la sfârșitul secolului al XIX-lea – începutul secolului al XX-lea, dar și despre cele din epoca interbelică se vor a fi niște „exemple de bune practici”. În realitate însă, în perioadele precizate mai sus, *chestiunea prostituției* a reprezentat o mare problemă pentru societatea românească.

Prostituatele se nasc, nu se fac

De-a lungul timpului, numeroase cărți sau articole au fost dedicate *prostituției*. Pe versiunea electronică a revistei *Historia*, de pildă, pot fi găsite foarte multe articole care au ca temă *prostituția*. Doar textele identificate de noi au împreună mai multe sute de mii de vizualizări. Astfel de texte pot fi citite și pe paginile electronice ale altor publicații, dar și pe cele ale unor televiziuni. Dintre volumele relevante care vorbesc despre *prostituție*, le amintim pe următoarele: *Prostituția între cuceritori și plătitori* (coord. Adrian Majuru), *Istoria prostituției* [volumele I și II] (de Mircea Bălan) și *Casele de toleranță între 1830 și 1930. Viața cotidiană* (de Laure Adler). La fel de interesante sunt însă și lucrările care, deși nu au *prostituția* ca element central, aduc în atenția cititorilor teorii interesante despre locul ocupat în societățile umane de chestiunea comerțului cu „servicii sexuale”. Dintre acestea, evidențiem două cărți:

Minciunile convenționale ale civilizației noastre (de Max Nordau) și *Femeia în prezent, trecut și viitor* (de A. Bebel).

Mulți au fost cei care au vorbit despre *cauzele* prostituării femei. Presa epocilor trecute a acordat o atenție deosebită „chestiunii prostituției”. Abordările redactorilor/reporterilor au fost dintre cele mai diferite. Dacă pentru unii „prostituția” era rezultatul setei de înavuțire rapidă a unei părți din societatea românească, pentru alții „comerțul cu servicii sexuale” își avea originile în condițiile mizere în care trăiau cei mai mulți dintre români. Unii medici susțineau însă că *prostituția* nu era rezultatul sărăciei în care mulți români trăiau, ci al dorinței unor femei de a avea un trai luxos fără să fie nevoite să muncească pentru asta.¹ Într-un *tratat de medicină socială*, G. Banu arăta că, în societatea românească din prima jumătate a secolului al XX-lea, prostituarea femeilor nu putea fi pusă pe seama unui „singur factor etiologic”. Mai exact, *prostituarea femeii* era rezultatul combinării „predispozițiilor ereditare” cu unii „factori exogeni sau de ambianță”.²

Ținând cont de numărul mare al femeilor care practicau prostituția, se poate spune, credem noi, că mulți bărbați români apelau la *serviciile sexuale* oferite de „pretesele amorului”.³ În 1902, doar în București au fost înregistrate 670 de prostituate.⁴ Cifrele referitoare la copiii născuți din mame sifilitice, până la sfârșitul secolului al XIX-lea, susțin și ele ideea că prostituatele din România nu duceau lipsă de mușterii.⁵ Cele mai căutate prostituate erau cele foarte tinere.⁶ Trebuie spus însă că prostituatele din România cu vârste cuprinse între 25 și 28 de ani erau foarte căutate în Egipt și China.⁷

Într-un articol din 1925, ce a apărut în publicația *Societatea de mâine*, prostituția era indicată drept „o rană deschisă în corpul societății și a[l] statului”. Marea vină a *prostituției* era aceea că a făcut ca pericolul reprezentat de bolile cu transmitere sexuală să atingă „proporții înspăimântătoare”.⁸ În textul precizat erau arătate și măsurile cu ajutorul cărora autoritățile puteau preîntâmpina prostituția. Dintre aceste măsuri le amintim pe următoarele: „egalitatea în drepturi de câștig a femeilor cu bărbații”, „fata ajunsă gravidă să fie luată în căsătorie de către ademenitor”, „violarea virginității să se declare crimă și să fie pedepsită” etc.⁹ Autorul articolului citat cerea autorităților să protejeze *prostituata*, având grija de sănătatea ei, și să o scape pe aceasta „din mâna exploatare a stăpânului”.¹⁰ Într-un articol publicat în *Revista de igienă socială* și republicat în *Gazeta municipală* se arăta că, până în 1937, „femeile erau internate într-o secție cu 60 de paturi, la Spitalul Filantropia. Adesea bolnavele erau așezate câte două într-un pat, iar formele cronice (ulcer cronic) și greu vindecabile se eliberau nevindecate.”¹¹ În 1939, în București erau înregistrate 3000 de femei care practicau

¹*** „Prostituțiunea. O scrisoarea a d-lui medic comunal d-r Luca”, în *Adevărul*, anul XVI, nr. 4930, 22 aprilie 1903, p. 1.

²G. Banu, *Tratat de medicină socială (Volumul IV) - Tuberculoza, bolile venerice*, Casa școalelor, 1944, pp. 508-509.

³Pamfil Șeicaru, *Scrieri- Vol. 2*, București, Editura Victor Frunză, 2002, p. 41.

⁴*** „Starea sanitară a Capitalei”, în *Adevărul*, anul XVI, nr. 4926, ediția de seară, 18 aprilie 1903, p. 2.

⁵Al. Ionescu, „Prostituțiunea. A VI-a anchetă a *Adevărului*. Primejdia sifilisului”, în *Adevărul*, anul XVI, nr. 4926, ediția de seară, 18 aprilie 1903, p. 2.

⁶Nae D. Țăranu, „Mucuri de idei. Originale”, în *Furnica*, anul XV, nr. 33, 21 mai 1920, pp. 2-3.

⁷R.A., „Arestarea unei bande de proxeneți”, în *Adevărul*, anul XVI, nr. 4926, 18 aprilie 1903, p. 2.

⁸Dr. Dom. Stanca, „Lupta contra prostituției”, în *Societatea de mâine*, anul II, numerele 32 și 33, 9 și 16 august 1925, p. 571.

⁹*Ibidem*, p. 572.

¹⁰*Ibidem*, p. 573.

¹¹Florica Pătrășcanu, „Anchetă asupra prostituției în București. Studiu apărut în «Revista de igienă socială»”, în *Gazeta municipală*, anul VIII, nr. 366, 26 martie 1939, p. 2.

prostituția. Dintre acestea, doar 1000 se prezentau la medic în mod regulat.¹²

Jurnaliștii le-au cerut autorităților, în repetate rânduri, să ia măsuri pentru rezolvarea chestiunii prostituției.¹³ Din dorința de a soluționa problemele cauzate de prostituție, autoritățile au tot reglementat „comerțul cu servicii sexuale”. Frământări cauzate de această problemă nu au existat însă doar în România.¹⁴ Jurnaliștii vorbeau în articolele lor și despre inițiativele cetățenești din alte țări care aveau drept scop scoaterea tinerelor fete din ghearele proxeneților.

Atât prostituatele, cât și cei care țineau casele de prostituție erau considerați în comunitățile lor un fel de cetățeni de categorie inferioară. Acesta era motivul pentru care multe dintre femeile care se prostituau nu doreau să fie înregistrate în registrul prostituatelor. De exemplu, lucrătoarea din fabrică care se „vindea”, pentru a putea trăi, celui ce avea bani să o plătească primea eticheta de *femeie imorală*. Dar morala românilor era „elastică” și „relativă”. Unei doamne „din societatea mare sau mijlocie” care oferea „grații fizice” bogătaşului care îi putea dărui „toaale costisitoare” nu i se întâmpla nimic rău atunci când secretul ei era deconspirat de un indiscret. Această femeie nu era considerată prostituată, iar locul ei în „lumea bună” nu avea de suferit. Chestiunea „varietății moralei” a fost analizată într-un articol publicat în *Realitatea ilustrată*, în martie 1927.¹⁵ Pentru unii bărbați, toate femeile practicau, într-un fel sau altul, prostituția. Amintim aici de „bețivul” din „Ofițerul cu berata bască”¹⁶ care îi spunea unei „păsări de noapte” că atât „muzele trotuarului”, cât și „distinsele care suspină la concertele simfonice” vor de la bărbați, care sunt „cretini”, un singur lucru: „plată”.¹⁷

Totul e de vânzare, în special femeile

Femeia care practica prostituția era ocolită, atunci când se afla într-un loc public, de toți cei care o cunoșteau. Bărbații sau femeile care doreau să aibă o reputație bună nu puteau fi văzuți în preajma unei femei de moravuri ușoare. Totuși, chiar și elevii de liceu știau unde pot găsi o casă de prostituție. La sfârșitul secolului al XIX-lea, casele de prostituție erau o prezență obișnuită pe străzile din București. Într-o lucrare despre *Bucureștii de altădată*, vorbind despre anul 1871, C. Bacalbașa arăta că, în apropierea liceului „Sf. Sava”, în curtea unei cafenele des vizitate de elevi „era instalată și o casă de prostituție ținută de o femeie, foarte cunoscută pe vremuri, numită Pupăza sau Pica. Autoritatea școlară niciodată nu a intervenit ca elevii să nu mai frecventeze acest local.”¹⁸ Referiri la vremurile în care era permisă existența caselor de prostituție în apropierea școlilor pot fi găsite însă și în alte surse.¹⁹ În epoca interbelică, prostituatele aveau intrare chiar și în Palatul Regal. În textul lui Pamfil Șeicaru menționat mai sus se arată cum, după căderea nopții, regele Carol al II-lea mergea după „curve”.²⁰

Mersul la „curve” făcea parte din categoria distracțiilor obișnuite pentru mulți dintre bărbații acelor timpuri. Într-o lucrare care are ca temă Bucureștii de la mijlocul secolului al XIX-lea, se arată că „lumea nobilă a bărbaților din București” aștepta

¹² *Ibidem*, p. 1.

¹³ Al. Ionescu, „Prostituțiunea. A VI-a anchetă a *Adevărului*. Primejdia sifilisului”, în *Adevărul*, anul XVI, nr. 4926, ediția de seară, 18 aprilie 1903, p. 2.

¹⁴ *** „Traficanții de carne vie”, în *Ilustrațiunea română*, anul VI, nr. 40, 26 septembrie 1934, p. 6.

¹⁵ *** „Variațiunile moralei”, în *Realitatea ilustrată*, anul I, nr. 8, 27 martie 1927, p. 2.

¹⁶ Pamfil Șeicaru, *op. cit.*, pp. 38-48.

¹⁷ *Ibidem*, pp. 43-44.

¹⁸ C. Bacalbașa, *Bucureștii de altădată. Vol. 1 - 1871-1884*, București, Editura Ziarului „Universul” S.A., 1927, p. 60.

¹⁹ Ion Pas., „Dincolo de zidurile Școalei”, în *Realitatea ilustrată*, anul II, nr. 5, 19 februarie 1928, p. 2.

²⁰ Pamfil Șeicaru, *op. cit.*, pp. 41-47.

miezul nopții pentru a năvăli „cu grămada” în „grădina Mimi”, care era „arena *heterelor* (curtezanelor) subordonate”. În aceeași sursă se arată că, în București, petrecerile începeau „la ora când apar stafii” și ele degenerau, de cele mai multe ori, „în adevărate orgii”. Prostituatele puteau fi întâlnite, se arată în aceeași lucrare, „în oricare parte a orașului, în fiecare stradă, în fiecare restaurant, baie și hotel.”²¹ Principala cauză a apariției prostituției, se mai arată în lucrarea citată, era lipsa de consistență a *educației* primite, în special, de fete.²² Referiri la numărul mare al prostituatelor din București găsim și într-o lucrare apărută la începutul secolului al XX-lea. Aici sunt prezentate, printre altele, rezultatele unei „cercetări” realizate de unul dintre cititorii ziarului *Adevărul*:

„S-a apucat omul să publice, într-o bună dimineață, un anunț cu următoarea cuprindere: «*Ofer un ajutor de 60 lei lunar, unei dame tinere, drăguțe etc.*», adăugând cam ce fel de lucru cere în schimb, și imediat a primit ca răspuns 153 de oferte. Atunci, statisticianul nostru, adunându-și hârtiuțele, catalogând conștiincios diferitele oferte, s-a grăbit să le împartă pe categorii și ne-a divulgat câte văduve, femei măritate, soții de funcționari, de militari, de măcelari, și câte fecioare se găsesc între aceste 153 dame tinere și drăguțe, care au răspuns că ar fi amatoare de 60 lei lunar. Concluziunea firească a acestui studiu statistic, negreșit ați ghicit-o. «*Mizerie și prostituție*».”²³

„Distracțiile” nu erau însă la fel pentru toți românii. Provincialul, a cărui viață era „uniformă” și „monotonă”, își creaa „anumite distracții ridicole sau dăunătoare”. Săptămânal, el se ducea cu întreaga familie „la cafenea sau berărie”. Provincialii cu o situație socială mai răsărită aveau „altă distracție familiară, mult mai inteligentă”. Aceștia se adunau în „saloane”, unde dădeau „drumul flirtului și jocului de cărți”.²⁴ „Pătura selectă”, care îi cuprinde și pe îmbogățiți, din orașele „cu atmosferă cosmopolită” *încurajează și practică* „distracția îndoelnică a varieteurilor”.²⁵

Românul spune că „banul este ochiul dracului”²⁶, iar Biblia susține că „iubirea de argint este rădăcina tuturor relelor” (1 Timotei 6:10). Despre ban s-a mai spus însă că „deschide poarta Raiului” și-i dă omului „un nume”²⁷. Această din urmă zicere explică, cumva, proverbul care spune că „banul din pungă” e „cea mai bună rudă”²⁸. Setea de înavuțire făcea ca mama să-și vândă fiica bărbaiilor care erau dispuși să plătească prețul cerut de ea, fratele să-și dea bucuros sora acelei persoane care îi putea plăti o sută de lei pe ea, iar polițistul să schimbe viața de apărător al legii cu cea de proxenet. Într-un articol publicat în septembrie 1911 se arată că *toată lumea* era stăpânită de „geniul rău”, care *veșnic* e „tânăr și riguros”. În opinia autorului acestui articol, nu exista om „care să nu fie stăpânit de niciun viciu”. Societatea românească era cu atât mai predispusă la „tentățiunile metalice”, cu cât ea era „alcătuită din firi atât de șubrede”. Aceste firi căutau „prin orișice mijloace, chiar izvorâte din cele mai murdare proceduri, să strălucească în lux”. Pentru a face *bani*, toți fură, înșală și mint. *Banii* sunt importanți,

²¹ George Potra, *Bucureștii la mijlocul secolului XIX. Impresiile germanului W. Derblich*, București, Tipografia ziarului „Universul”, 1941, p. 13.

²² *Ibidem*, p. 14.

²³ D.R. Rosetti (Max), *Între Capșa și Palat. Impresiile unui trecător*, București, „Minerva” Institut de arte grafice și editură, 1904, pp. 5-6.

²⁴ *** „Distracții familiare”, în *Realitatea ilustrată*, anul I, nr. 16, 22 mai 1927, p. 2.

²⁵ *** „Tot distracții nevinovate”, în *Realitatea ilustrată*, anul I, nr. 14, 1927, p. 2.

²⁶ A se vedea Iuliu A. Zanne, *Proverbele românilor din România, Basarabia, Bucovina, Ungaria, Istria și Macedonia* (vol. V), București, Editura Librăriei Socecu & Comp., 1900, p. 32.

²⁷ A se vedea D. Dimitrescu, „Jeny” (Poesie), în *Generația nouă*, anul XI (Seria II), nr. 3, aprilie 1891, p. 94.

²⁸ Iuliu A. Zanne, *Proverbele românilor din România, Basarabia, Bucovina, Ungaria, Istria și Macedonia* (vol. VIII), București, Editura Librăriei Socecu & Comp., 1900, p. 506.

pentru că pot transforma pe oricine în *om*.²⁹

În 18 aprilie 1903, pe prima pagină a ziarului *Adevărul* era anunțată *arestarea unei bande de proxeneți* din București. Senzaționalul acestei afaceri era reprezentat de faptul că fetele racolate de proxeneții bucureșteni erau exploatare în bordeluri din afara țării. Reportajul din *Adevărul* prezintă în detaliu atât modul de organizare al rețelei de proxeneți, cât și maniera în care aceasta acționa. În text se mai arată și cum unele femei se transformau din ”marfă” în exploatare. Banda de proxeneți a operat pe parcursul mai multor ani, strângând din prostituție sume impresionante de bani. Reușita bandei pare că s-a datorat, în special, faptului că doi dintre membrii săi erau foști agenți secreți ai poliției din Capitală. Cazul *bandei de proxeneți din București* a ajuns în atenția autorităților bucureștene în urma unui denunț adresat de către un cetățean din Egipt chiar ministrului de Interne: „Acum câteva zile, un oarecare Nae Constantinescu din Alexandria (Egipt) a adresat ministrului de Interne o denunțare, prin care arată că un individ, anume Moritz Gold, care acum 20 de ani a fost în serviciul poliției Capitalei, ca agent secret, face actualmente la Cairo și Alexandria un întins comerț de carne vie, că are ramificațiuni în București și că procură în special arabilor fete din România.”³⁰ În denunț se făcea precizarea că proxeneta Rozina Iscovici, care era una dintre amantele lui Moritz Gold, se afla în acele zile la București, pentru a găsi, ademeni și transporta în Egipt fete tinere. Proxeneta intrase în țară cu ajutorul unui pașaport fals pe numele Betti Adolf Feldman. Corespondența dintre Moritz Gold și Rozina Iscovici se făcea pe adresa lui Simon Gold, care era fratele proxenetului. Simon Gold ținea o cârciumă din Calea Văcărești. De la Ministerul de Interne, denunțul lui Nae Constantinescu a fost direcționat către prefectul Bucureștiului, care a însărcinat pe Romulus Voinescu, cel care era inspector-șef al Siguranței, cu anchetarea întregii afaceri:

„D. Voinescu a făcut imediat o descindere în calea Văcărești la Simion Gold și a confiscat o întregă corespondență pe adresa unei femei numită Hanală Blank, nepoata lui Gold. Din această corespondență a rezultat în primul rând că individul Gold avea o bandă de proxeneți în Capitală, cu care trata vinderea și exportarea fetelor, că aceasta se făcea cu respectarea formelor comerciale, adică: cu o corespondență clară și precisă și chiar cu registre ținute în regulă și în care erau trecute comezile de fete și sumele încasate. Din corespondența confiscată mai rezultă că din bandă făcea parte ca autor principal al operațiunilor un proxenet primejdios, anume Zissu Ionescu din str. Egalității nr. 14, individ care și el a fost odinioară printre agenții secreți ai poliției și care, în decurs de 15 ani, a reușit să-și facă o avere de vreo 150.000 [de] lei, cu această productivă, dar mizerabilă meserie.”³¹

După ce a citit toate scrisorile confiscate de la membrii bandei de proxeneți, Romulus Voinescu a dispus arestarea următoarelor persoane: Hanală Blank, Zissu Ionescu, Rozina Iscovici, Solomon Volftal și Iancu Wechsler (zis și Schlesinger). Dintre cei enumerați mai sus, Rozina Iscovici este cea care le-a explicat polițiștilor modul de operare al bandei:

„Proxeneta Rozina a declarat că ea se află de 3 săptămâni în București și că de 5 luni s-a stabilit în Egipt. Ea e de loc din Brăila și a fost ademenită de un individ oarecare David, actualmente la Shanghai, în China. După ce a trăit 2 săptămâni în concubinaj cu el, David a plecat la Cairo și a vândut-o lui Moritz Gold, unde acesta se afla deja în concubinaj cu două femei tot din România, între care una Emilia. Rozina a mai arătat că Gold avea o casă de prostituție la Cairo și apoi la Alexandria, că o exploata pe ea și pe

²⁹ Tico Mohor., „Corupțiunea materială”, în *Moda nouă ilustrată*, anul VII, nr. 17, 1 septembrie 1911, p. 2.

³⁰ R.A., „Arestarea unei bande de proxeneți”, în *Adevărul*, anul XVI, nr. 4926, 18 aprilie 1903, p. 2.

³¹ *Ibidem*, p. 2.

amantele sale și că el aduna toți banii. Proxenetă a mai declarat că Gold a fost anul trecut în București, că a cheltuit aci mulți bani, ducând o viață luxurioasă și de orgii, că a fost în tratări să cumpere hotelul Concordia și că a avut asupra lui cecuri în valoare [de] 600.000 [de] lei. Din București el a plecat cu două fete și cu Emilia la Alexandria. Una din fete era blondă, dar avea o perucă și o dantură falsă și era în vârstă de 25 de ani. Alta era brună, de 28 [de] ani și se numea Ety Hanse. Aceasta din urmă a fost vândută chiar de frații ei, niște croitori, pentru 100 [de] lei, dar fără ca aceștia să știe că sora lor este cumpărată pentru o casă de prostituție.”³²

Detalii ale modului în care banda opera s-au găsit și în corespondența confiscată de anchetatori de la Zissu Ionescu:

„O nenorocită a scris următoarele rânduri lui Ionescu: «Mizerabilă viperă! Am avut un amor fericit. Aș fi dus o viață fără de griji, tu însă m-ai ademenit ca un mizerabil și după ce ți-ai bătut joc de tinerețea și naivitatea mea, m-ai vândut, canalic, altui mizerabil. Acum mă chinuiesc și rog pe Dumnezeu, în fiecare moment, ca toate fulgerele și trăsnetele să cadă asupra capului tău și să te chinuie, cum chinuită și nenorocită este viața mea. Blestamate să-ți fie zilele, murdară și josnică creatură. În pușcărie să-ți putrezească oasele, om fără lege.»”³³

Căutătorii de fete ai lui Gold aveau trasate sarcini clare. Ei trebuiau să părăsească Bucureștiul, cu destinația Alexandria, imediat ce găseau „o singură bucată de marfă bună”³⁴. În reportaj se mai arăta și că din banda de proxeneți din București făceau parte și persoane din anturajul unor judecători. Moritz Gold, care era, se pare, unul dintre cei mai abili proxeneți din Egipt, a câștigat o adevărată avere în timpul Răscoalei Boxerilor din China. Cum nu putea intra în China în timpul luptelor, el și-a făcut un „bordel plutitor”, care a fost vizitat de numeroși ofițeri europeni. Fiecare dintre prostituatele care își vindeau serviciile pe acest „bordel plutitor” realiza „un câștig zilnic de aproape 1000 [de] lei.”³⁵ În numărul următor al *Adevărului*, reporterii publicației deja precizate își manifestau speranță că toată această poveste va avea drept rezultat apariția în România a unor „societăți femeiești”, care să aibă ca scop lupta împotriva proxenetismului.³⁶

În publicațiile vremii puteau fi întâlnite cu ușurință știri despre case de prostituție care funcționau clandestin³⁷ sau despre presupuse întovărășiri ale polițiștilor cu proxeneții.³⁸ Bandele de proxeneți care obligau femeile să se prostitueze nu reprezentau o caracteristică a țării noastre. Cu astfel de probleme se confruntau și alte țări. De pildă, în 1905, în luna mai, din Berlin ajungea în ziarele din București știrea că în Varșovia mai mulți cetățeni au decis să-și facă singuri dreptate după ce, timp de un de an de zile, o bandă de hoți și proxeneți le-au terorizat orașul. Banda, care îl avea șef pe un anume Surovici, nu se dădea îndărăt de la nicio ticăloșie: „Populația era terorizată la extrem; comercianții plăteau adevărate impozite de frica unor răz bunări sângeroase; lucrătorilor li se extorcau salariile lângă porțile fabricilor; fete tinere erau violate sau târâte în case de prostituție. Afară de acestea, banda în chestie aducea poliției servicii de spionaj, - ceea ce a făcut c-a rămas până acum nedescoperită.”³⁹ Norocul bandei lui Surovici s-a schimbat însă după ce membrii ei au târât într-o casă de prostituție pe logodnica unei

³² *Ibidem*, p. 2.

³³ *Ibidem*, pp. 2-3.

³⁴ *Ibidem*, p. 3.

³⁵ *Ibidem*, p. 3.

³⁶ E.D.F., „Proxenetism...”, în *Adevărul*, anul XVI, nr. 4927, 19 aprilie 1903, p. 1.

³⁷ *** „Fapte diverse”, în *Adevărul*, anul XVIII-lea, nr. 6077, 21 iulie, 1906, pp. 2-3.

³⁸ *** „Scandalul din str. Cantemir”, în *Adevărul*, anul XVIII-lea, nr. 6038, 11 iunie, 1906, p. 2.

³⁹ *** „Origina tulburărilor din Varșovia”, în *Adevărul*, anul al XVIII-lea, nr. 5662, 16 mai 1905, p. 3.

calfe de casap evreu: „Un număr de lucrători evrei hotărâra atunci să-și ajute ei singuri, pătrunseră la șeful bandei Surovici, pe care îl uciseră cu ciomege și devastă localurile de toleranță și pe oaspeții acestora.”⁴⁰ Un reportaj foarte interesant despre modul de operare al rețelelor internaționale de trafic de carne vie era publicat, în septembrie 1934, în revista *Ilustrațiunea română*. În textul citat se vorbește și despre „aventura” prin care a trecut o tânără croitoreasă din Cairo, care a crezut că prostituându-se se va îmbogăți.⁴¹

Între sinucidere și prostituție

În 1914, autorul unui reportaj publicat în *Universul literar* readucea în atenția cititorilor necesitatea înființării în România a unei „societăți pentru protecția tinerilor fete”, după un model englezesc descoperit de acesta în timpul unei călătorii de la București la Ierusalim: „La Alexandria, intrând în port, primul lucru care m-a frapat a fost prezența pe bord a unei bătrâne englezoaice. Englezoaica purta o insignă de metal pe piept: era reprezentanta unei societăți pentru protecția tinerilor fete. Această societate, care funcționează în Alexandria, e condusă de doamnele din elită și are de scop de a procura de lucru fetelor rămase fără sprijin și a le feri de drumul peirei. Societatea aceasta își întinde activitatea și asupra fetelor străine, aruncate pe aceste țărături depărtate, de vârtejul vieții. Astfel, ori de câte ori sosește un bastiment străin în port, o delegată a societății se transportă pe bord, caută, cercetează dacă nu cumva se află acolo vreo tânără fată care să aibă nevoie de sprijinul societății.”⁴² Autorul citat subliniază însă că textul din *Universul literar* nu era primul în care vorbea despre „proporțiile îngrijorătoare” la care ajunsese în acele vremuri prostituția în București: „În privința aceasta am și publicat în *Universul* un articol în care arătam necesitatea înființării și la noi a unei societăți pentru protecția fetelor pierdute, care azi, lipsite de orice sprijin, la un moment critic al vieții lor, nu le rămâne decât să aleagă între sinucidere și prostituție.”⁴³

În 1934, unul dintre reporterii revistei *Ilustrațiunea română*, folosindu-se de povestea unei fete de 18 ani, care, fiind departe de casă și fără bani, plângea pe o bancă din „Parcul Carol”, aducea în atenția cititorilor activitatea Asociației „Amicele Tinerelor Fete”, care se afla sub înaltul patronaj al A.S.R. Principesa Elena. Reportajul intitulat „Protecția tinerelor fete” era bogat ilustrat și ocupa aproape în întregime pagina 4 a numărului din 24 octombrie al revistei deja precizate. În text, autorul scotea în evidență eforturile pe care doamnele care administrau „Căminul Amicelor Tinerelor Fete” și „Casa de adăpost a Tinerelor Fete” le făceau pentru ca instituțiile pe care le reprezentau să-și poată desfășura activitatea în cele mai bune condiții. Ceea ce ne-a atras atenția în mod special este surprinderea cu care reporterul pare că descoperă un fapt știut atunci de toată lumea, acela că în București erau fete, foarte multe la număr, venite din toate colțurile țării din dorința de a-și găsi un serviciu bun, care erau nevoite să trăiască în condiții inumane. Angajatorii fără inimă și proxeneții care abuzează de fetele lipsite de apărare nu lipsesc din reportaj.⁴⁴ Din text mai aflăm și că una dintre „amice” se afla în permanență în gară, pentru a căuta „fete stinghere”.

Reportajul mai conține însă o ciudățenie. În același paragraf în care spune că „orice tânără fată lipsită de sprijin găsește deplină găzduiere” la „Căminul Amicelor Tinerelor Fete”, autorul precizează că această „găzduire” costa 30 de lei pe zi. „Căminul

⁴⁰*Ibidem*, p. 3.

⁴¹ *** „Traficanții de carne vie”, în *Ilustrațiunea română*, anul VI, nr. 40, 26 septembrie 1934, p. 6.

⁴²V. Mestugean, „București-Ierusalim. Note de călătorie”, în *Universul literar*, anul XXXI, nr. 24, 15 iunie 1914, p. 6.

⁴³*Ibidem*, p. 7.

⁴⁴Lc., „Protecția tinerelor fete”, în *Ilustrațiunea română*, anul VI, nr. 44, 24 octombrie 1934, p. 4.

Amicelor Tinerelor Fete” deținea și câteva camere „de lux”, tariful uneia dintre acestea fiind de 60 de lei pe zi. Ciudățenia la care facem noi referire este tocmai existența cuvântului „lux” într-un reportaj despre tinere fete care rătăceau pe străzile Bucureștiului, pentru că nu aveau bani să-și cumpere un bilet la trenul care le putea duce înapoi la familiile lor. Dintr-o altă publicație aflăm că Asociația „Amicele Tinerelor Fete” avea capacitatea de a transforma, având la dispoziție „mijloace materiale restrânse”, niște „elemente greu educabile” în „elemente de muncă productivă”.⁴⁵

Prostituția nu reprezenta o problemă doar în București.⁴⁶ Într-un articol publicat în 1938, în *Revista Institutului Social Banat-Crișana*, funcționarul municipal Nicolae I. Fischer, care avea meritul de a fi înființat la Timișoara un *cămin al servanțelor*, arăta cum ajungeau tinerele țărănci să fie exploatate la oraș:

„Mai în toate regiunile țării, populația săracă, de multe ori prin imposibilitatea de a exista ușor la sat, manifestă o tendință de imigrare la oraș. În acest sens, privind ceea ce ne interesează pe noi, adică fetele care sunt în căutarea unei existențe la oraș, ele se recrutează, în majoritate, din familiile sărace ale satelor. Unele vin la oraș ca să-și agonisească bani pentru zestre, ca apoi să se întoarcă la țară, unde intenționează să-și întemeieze familii. Altele, pe care nu le leagă de sat nicio condiție familiară, vin la oraș să-și creeze o viață nouă. Majoritatea lor, din lipsă de specializare, nu pot face altceva decât să intre în serviciu ca servante simple. [...] Fata pleacă de la sat, de cele mai multe ori, fără a lua contact cu autoritatea comunală. O îndeamnă la aceasta sărăcia și prostia, în primul rând, și apoi, eventual, sfaturile unei prietene, trăită până atunci la oraș, care poate a avut noroc. Încă din tren o pândește un neprevăzut pericol, la care este expusă prin naivitatea ei. Ajunsă în gară, i se întind în cale capcane din toate părțile și numai norocul o poate salva. Aici, la sosirea trenului, mișună pleava societății, ce își așteaptă prada, pe care apoi o exploatează în cele mai variate chipuri. Pungași de buzunare, vagabonzi, «pești», portari și portărese de hotel, codoașe, femei rău famate, îngrijitoare de case se transformă în «îngeri salvatori» pentru țărancă naivă.”⁴⁷

După autorul citat, la nivelul întregii țări existau „peste 100.000” de servitoare, care erau atât fete tinere, cât și femei în etate. Acestea din urmă proveneau „din cele mai variate categorii sociale: țărance, uvriere, văduve de război, pensionare, intelectuale sărăcite etc.” Lipsa „organizării femeilor de serviciu” făcea ca orice servitoare să se afle în pericol de a cădea pradă *prostituției*. Transformarea servitoarelor în prostituate dăuna, mai arăta Nicolae I. Fischer, binelui întregii societăți.⁴⁸ Autorul citat indică chiar principalele *locuri de ispită și perdiție* pe care tinerele țărănci ar fi trebuit să le evite: „cârciumile nocturne”, „hotelurile dubioase”, și „băile particulare”. În locurile indicate de autor se practica „prostituția sub diferite etichete, servitoarele angajate sunt sortite, pe nesimțite, să ajungă în rândurile prostituatelor.” Se întâmpla destul de des ca fecioria servitoarei să fie vândută de patronul ei celui care era dispus să plătească prețul cerut. De aici nu mai era decât un pas pentru ca tânăra țărăncă să devină, în mod oficial, prostituată. Nicolae I. Fischer mai indică un pericol de care tânăra fată de la țară trebuia să se ferească atunci când ajungea la oraș: *patronul nemilos*.⁴⁹

⁴⁵ Florica Pătrășcanu, „Anchetă asupra prostituției în București. Studiu apărut în «Revista de igienă socială»”, în *Gazeta municipală*, anul VIII, nr. 366, 26 martie 1939, p. 1.

⁴⁶ A se vedea C. Pajură și D.T. Giurescu, *Istoricul orașului Turnu-Severin (1833-1933)*, Tipografia „Tiparul Românesc”, București, pp. 74-75, 79.

⁴⁷ Nicolae I. Fischer, „Organizarea institutelor de ocrotire ale femeilor de serviciu”, în *Revista Institutului Social Banat-Crișana*, anul VI, nr. 24, 1938, pp. 21-22.

⁴⁸ *Ibidem*, p. 21.

⁴⁹ *Ibidem*, p. 23.

Ziarele epocilor la care facem referire în această lucrare conțin numeroase știri despre fete sau femei tinere care au suferit abuzuri sexuale. Un astfel de caz de abuz sexual, care a avut loc în toamna anului 1907, i-a avut în centrul său pe Paraschiva, o fată din comuna transilvăneană Vlădeni, și pe Horațiu Cazzavillan, care făcea parte din conducerea ziarului *Universul*. Ziarul *Adevărul* a acordat, firește, o importanță deosebită acestei chestiuni. Cele două publicații erau rivale, situație subliniată, de altfel, de cei care susțineau că întreaga poveste a fost umflată de ziaristii de la *Adevărul*, scopul acestora din urmă fiind creșterea tirajului publicației lor pe socoteala lui Horațiu Cazzavillan. Vom reda în continuare un fragment din articolul care anunța „violul monstruos” din strada Povernei, nr. 34:

„Un fapt de o bestialitate revoltătoare, cum de multă vreme nu s-a petrecut în Capitală, a fost săvârșit acum câteva zile în str. Povernei. O copilă nevinovată, din acelea pe care lupta contra mizeriei le fac să se piardă în lume pentru a-și agonisi traiul într-un mod cinstit, a căzut victima unui bătrân și nerușinat satir, lui Horațiu Cazzavillan, directorul administrației ziarului «Universul» și tovarășul de afaceri a lui Virgiliu Dărăscu. Odiosul satir profitând de faptul că acea copilă se angajase în serviciul casei sale, a pândit momentul când soția sa se afla în străinătate și năpustindu-se contra ei a violat-o. După ce murdarul act a fost săvârșit, satirul Horațiu Cazzavillan, ca să ascundă faptul și să închidă gura nenorocitei copile, i-a promis bani, dându-i speranță că-i va găsi un bărbat cu care s-o mărite, și că îi va face zestre etc., etc.”⁵⁰

Cazul a ajuns în atenția opiniei publice după ce Paraschiva a încercat să-și pună capăt zilelor, bând un flacon de amoniac. Fiind vorba de o minoră, economul spitalului la care fata a fost internată a anunțat la poliție cele întâmplate. Zile la rând, în *Adevărul* au fost publicate știri și reportaje despre această afacere. Dintr-un reportaj publicat aici aflăm motivul pentru care tânăra Paraschiva a încercat să se sinucidă:

„La noi în sat, o fată care își dă virginitatea, întâi, nu se mai poate mărita. Apoi, imediat ce se află despre aceasta, i se face o manifestație ostilă de toți din sat și nimeni nu mai schimbă o vorbă cu dânsa. Dacă mama nenorocitei care a comis acest act îndrăznește ca să iasă vreodată cu fiica ce nu mai e virgină, tot satul o înjură și o fluieră de câte ori o întâlnește. De asemenea, fetele care au comis acte de asemenea natură nu mai sunt primite la nici un joc în sat și ele trebuie să părăsească imediat satul. Iar dacă s-a auzit în sat că vreo fată s-ar fi făcut culpabilă de aceeași vină în altă parte – ceea ce e cazul tocmai al Paraschivei - ea nu mai poate să se întoarcă în satul ei, căci i se face aceeași manifestație.”⁵¹

În cele din urmă, în numărul său din 19 noiembrie 1907, ziarul *Adevărul* anunța că „satirul” Cazzavillan a fost *dat afară* de la *Universul*. Aceeași sursă mai arăta și că Horațiu Cazzavillan „a fost silit să cedeze partea lui în conducerea *Universul* societății personalului acestui ziar, iar el, de îndată ce va scăpa din mâna justiției, este hotărât să fugă din țară.”⁵² Trebuie spus însă că au existat și publicații care îl îmbrăcau pe Horațiu Cazzavillan în hainele de victimă. Într-un articol din *Furnica*, ziaristii de la *Adevărul* erau acuzați că l-au dezonorat pe Horațiu Cazzavillan doar pentru a se răzbuna pe ziarul *Universul*, care îi acuza de „trădare de patrie”.⁵³ Abuzuri asupra femeilor lipsite de apărare săvârșeau însă și unii oameni ai legii. În octombrie 1903, de pildă, într-o știre

⁵⁰ *** „Satirul de la «Universul». Horațiu Cazzavillan, tovarășul lui Virgil Dărăscu, acuzat de un viol monstruos. Victima pe moarte la spitalul de copii”, în *Adevărul*, anul al XIX-lea, nr. 6535, 3 noiembrie 1907, p. 2.

⁵¹ Tis. „Violul din strada povernei”, în *Adevărul*, anul al XIX-lea, nr. 6540, 8 noiembrie 1907, p. 2.

⁵² *** „Izgonirea satirului Cazzavillan”, în *Adevărul*, anul al XIX-lea, nr. 6551, 19 noiembrie 1907, p. 3.

⁵³ Coco, „Satirul de la «Universul»”, în *Furnica*, anul IV, nr. 166, 15 noiembrie 1907, p. 2.

din ziarul *Adevărul* se arăta cum *comisarul Iovan* a profitat de calitatea sa pentru a o viola pe *prostituata Blanche*.⁵⁴

Geneza curvășăriei

Curva, înțeleasă ca femeia necăsătorită care întreține relații sexuale cu bărbați însurați, a existat chiar și în primele comunități umane, după cum se arată într-o lucrare care reunește *proverbele românilor*. Așadar, Moș Adam avea mai mulți copii, fete și băieți. Fetele erau însă mai multe cu una decât băieții. Din acest motiv, atunci când băieții și-au ales soațele, o fată a rămas singură. La sfatul tatălui său, fata fără bărbat a început să umble „de colo până colo”, așa cum fac și „curvele din ziua de azi.” După fata fără noroc în dragoste a lui Moș Adam s-au luat și alte fete, umplându-se, astfel, lumea de *curve*.⁵⁵ După Max Nordau, bărbatul și femeia pot avea *două feluri de legături*. Primul fel este cel al *atracției reciproce*, care are *înmulțirea* ca țintă. Cel de-al doilea fel de legătură este cel care are ca țintă principală *mulțumirea egoismului*. Legăturile din primul fel sunt atât *îndreptățite*, cât și *morale*, iar cele din al doilea fel se încadrează în ceea ce este cunoscut sub numele de *prostituție*.⁵⁶

După A. Bebel, *prostituția* are ca izvor ideea că *bărbatul este superior femeii*.⁵⁷ După autorul citat, femeia „a fost sclavă înainte chiar de a fi existat «sclavul».” Ea, femeia, „*este prima ființă omenească care a îndurat subjugarea*”.⁵⁸ Dacă durează mai multe generații la rând, *o robie* ajunge să devină *un obicei*, ereditatea și educația având un rol important în acest proces. Astfel, femeia a ajuns să se considere inferioară bărbatului și cu greu ar mai putea cineva să o convingă că realitatea este alta.⁵⁹ Aceeași sursă mai arată și că *prostituția* reprezintă pentru lumea burgheză o instituție socială indispensabilă. Indiferent de epocile sau țările din care provin, bărbații cred că *prostituția* este „un privilegiu”, pe care ei l-au obținut „de drept”: „Dacă căsătoria înfățișează una din părțile vieții sexuale a lumii burgheze, prostituția înfățișează pe cealaltă. Cea dintâi este fața monedei, a doua este dosul. Când bărbatul nu-și găsește mulțumirea în căsătorie, atunci recurge de cele mai multe ori la prostituție, și tot la aceasta mai recurge și acela care, pentru un motiv sau altul, nu vrea să se însoare.”⁶⁰ De-a lungul anilor, au fost emise numeroase acte normative referitoare la condițiile în care o femeie putea practica prostituția. Noi vom discuta însă doar despre câteva dintre ele.

„Femeie publică” la 16 ani

Într-un *regulament* referitor la modul în care, începând cu iulie 1867, autoritățile locale din București supravegheau activitatea atât a caselor de prostituție, cât și a femeilor care practicau prostituția, sunt furnizate date interesante. De pildă, vârsta minimă pe care o femeie/fată trebuia să o aibă pentru a se putea prostitua „legal” era de 16 ani. Pentru a deveni „femeie publică”, ea trebuia, mai întâi, să fie înscrisă în *registrul* local al „femeilor publice”. Înregistrarea se făcea atât pentru femeile necăsătorite, cât și pentru cele căsătorite. După înregistrare, prostituata primea o condicuță (legitimație),

⁵⁴Rep., „Procesul comisarului Iovan”, în *Adevărul*, anul XVI, nr. 5105, ediția de seară, 15 octombrie 1903, p. 3.

⁵⁵Iuliu A. Zanne, *Proverbele românilor din România, Basarabia, Bucovina, Ungaria, Istria și Macedonia* (vol. V), București, Editura Librăriei Socecu & Comp., 1900, p. 230.

⁵⁶Max Nordau, *Minciunile convenționale ale civilizației noastre*, Traducere din limba germană de B. Marian și M. Negru, București, Editura Librăriei Leon Alcalay, p. 318.

⁵⁷A. Bebel, *Femeia în prezent, trecut și viitor*, Traducere din limba germană, București, Editura librăriei Carol Müller, pp. 27-28.

⁵⁸*Ibidem*, p. 14.

⁵⁹*Ibidem*, pp. 13-14.

⁶⁰*Ibidem*, pp. 156-157.

care conținea informații referitoare la posesoare (numele și prenumele, clasa de prostituate din care făcea parte, vârsta, semnalmentele, adresa etc.). În funcție de caz, ștergerea definitivă a unei femei din „registru public” se făcea în mai multe etape, care puteau dura de la 6 luni până la 1 an. *Regulamentul* la care facem referire stabilea și ce este o „casă de prostituție” (*bordel* ori *maison de passe*)⁶¹ și fixa condițiile în care o astfel de „casă” putea să funcționeze.⁶² Casele de prostituție și prostituatele erau împărțite în câte 4 clase. *Femeilor publice* și femeilor care conduceau „stabilimentele de prostituție” li se cerea să contribuie la acoperirea cheltuielilor pe care autoritățile locale le făceau pentru supravegherea prostituției. Contribuția financiară era stabilită în funcție de clasa din care prostituatele/bordelurile făceau parte.⁶³

Prostituatele, chiar dacă se aflau în propriile case, nu aveau voie să se arate la ferestre, pe care le țineau mereu acoperite cu perdele. De asemenea, dreptul prostituatelor de a se arăta în locurile publice era limitat.⁶⁴ În ciuda măsurilor luate de autorități împotriva prostituției *clandestine*, aceasta a continuat să existe. În ziarele acelor epoci pot fi găsite numeroase exemple în acest sens.⁶⁵ În *Anuarul statistic al orașului București pe anul 1896* se arată că „prostituția *clandestină* este foarte răspândită, pe câtă vreme prostituțiunea reglementată și supravegheată este foarte mică”.⁶⁶ La începutul secolului al 20-lea, casele de prostituție nu mai erau împărțite în patru clase, ci doar în două. În urma anchetelor realizate de responsabilii cu privergherea prostituției, femeile care erau considerate prea slabe pentru a putea suporta viața din casele de prostituție erau trimise să lucreze ca servitoare. Cele mai multe dintre prostituate activau însă în afara caselor de prostituție.⁶⁷ Discuții referitoare la organizarea activității de priverghere a prostituției ce au fost purtate în cadrul Consiliului de Igienă și Salubritate Publică al Capitalei pot fi urmărite în *Monitorul Comunal - Organ Oficial al Primăriei Orașului București*.⁶⁸

Într-o lucrare apărută în 1901, I. Felix arată că prostituția a existat în România și în timpuri vechi, ea fiind semnalată în documentele oficiale încă din secolul al 17-lea. În secolul următor, mai arată autorul precizat, apar și lucrări în care se vorbește despre existența sifilisului la români, boala fiind adusă în teritoriile românești de armatele străine.⁶⁹ După aceeași sursă, cel mai important eveniment din *istoria prostituției* este

⁶¹ Ioan M. Bujoreanu, „Regulament pentru privergherea prostituției în comuna București”, în *Colecțiune de legiurile României vechi și noi câte s-au promulgat până la finele anului 1870*, București, Noua Tipografie a Laboratorilor Români, 1873, p. 957.

⁶² *Ibidem*, pp. 958-959.

⁶³ *Ibidem*, p. 959.

⁶⁴ *Ibidem*, p. 960.

⁶⁵ A se vedea *** „Fapte diverse”, în *Adevărul*, anul XVIII-lea, nr. 6077, 21 iulie, 1906, pp. 2-3.

⁶⁶ *Anuarul statistic al orașului București pe anul 1896*, București, Tipografia Curții Regale F. Göbl Fii, 1898, p. 406.

⁶⁷ *** „Serviciul de priverghere al prostituatelor”, în *Darea de seamă pe timpul de la 1 ianuarie 1898 până la 30 septembrie 1902 prezentată Consiliului comunal în ședința de la 19 octombrie 1902 de către d-l primar Ioan Procopie Dumitrescu*, București, Institutul de arte grafice „Carol Göbl”, 1902, pp. 300-301.

⁶⁸ *** „Consiliul de Igienă și Salubritate Publică al Capitalei – Ședința de la 11 februarie 1914”, în *Monitorul Comunal - Organ Oficial al Primăriei Orașului București*, anul XXVIII, nr. 10, 9 martie 1914, pp. 205-211.

*** „Consiliul de Igienă și Salubritate Publică al Capitalei – Ședința de la 18 februarie 1914”, în *Monitorul Comunal - Organ Oficial al Primăriei Orașului București*, anul XXVIII, nr. 12, 23 martie 1914, pp. 251-253;

⁶⁹ I. Felix, *Istoria igienei în România în secolul al XIX-lea și starea de la începutul secolului al XX-lea. Partea I. Întâiul memoriu. Ședința de la 2 februarie 1901*, în *Analele Academiei Române, Seria II – Tomul XXIII. 1900-1901. Memoriile secțiunii științifice*, București, Institutul de arte grafice Carol Göbl, 1901, p. 271.

reprezentat de „intrarea femeii în viața industrială”, care a dus la „slăbirea legăturilor de familie.”⁷⁰

În 1930, casele de prostituție erau scoase în afara legii. Într-un articol din noiembrie 1930 era criticată legea care desființa casele de prostituție. În opinia autorului acestui articol, închiderea caselor de prostituție făcea mai mult rău decât bine. Prin alungarea prostituatelor în stradă se creau, de fapt, condițiile necesare creșterii vitezei de răspândire a bolilor venerice.⁷¹ Într-un alt articol, publicat în 1931, în publicația clujeană *Chemarea*, se cerea autorităților să lupte cu bărbăție, pentru a rezolva complicată problemă a prostituției. În text se mai arată și că *femeia* este considerată, în mod eronat, singura vinovată pentru existența prostituției. Autorul articolului subliniază însă faptul că fără *bărbat* prostituția nu ar mai fi posibilă. În text era susținută „desființarea prostituției legale” și se cerea introducerea unui „regim riguros și pentru prostituția clandestină, la care să fie supuse ambele sexe.”⁷²

Și în alte texte se cerea *desființarea prostituției*, pentru că aceasta era considerată „focar de boli venerice”. Desființarea prostituției i-ar determina pe bărbați să se însoare de tineri. În felul acesta, se arată în text, rasa umană ar deveni mai bună. Desființarea caselor de prostituție nu era însă de ajuns pentru ca *prostituția* să fie eradicată. Iată câteva dintre măsurile ce trebuiau luate în acest sens: pedepsele aplicate pentru cei care practicau *prostituția clandestină* să fie dintre cele mai severe; consfințirea concubinajului prin căsătorie; simplificarea formalităților atât în privința căsătoriilor, cât și în privința divorțurilor; tinerii să fie lăsați de părinți să decidă singuri cu cine se vor căsători.⁷³

În *Regulamentul pentru combaterea bolilor venerice din 9 martie 1933* se arată că „funcționarea caselor de prostituție” era interzisă, iar persoanele care încălcau această prevedere, continuând să țină case de prostituție, riscuau să fie amendate cu sume cuprinse între 5.000 de lei și 100.000 de lei. Recidiviștii puteau primi pedepse de până la șase luni de închisoare. *Regulamentul* mai prevedea și noile condiții în care *comerțul cu servicii sexuale* mai putea fi practicat. De pildă, prostituatelor li se cerea să se prezinte cel puțin de 2 ori pe săptămână la *medicii oficiali*, pentru examinare medicală.⁷⁴ Noile reglementări nu vor rezolva însă prea multe dintre problemele cauzate de *comerțul cu servicii sexuale*.⁷⁵ Iată ce se arată în acest sens într-un articol apărut în 1939:

„La punerea în aplicare a legii [din 1930], toate casele de prostituție existente au fost închise. Fostele pensionare ale acestor bordeluri au umplut străzile Bucureștilor. Prostituatele nu se mai prezentau la vizita de control, decât atunci când erau atât de grav bolnave, încât nu mai putea să-și practice profesiunea. Autoritatea medicului fără colaborarea poliției era aproape inexistentă. În fața acestei stări de lucruri și a numeroaselor cazuri de atentat la bunele moravuri. Prefectura Poliției de la care dețin aceste date s-a văzut nevoită a găsi o soluție practică. S-a recurs la singura posibilă, aceea a autorizației de camere mobilate în ceea ce privește casele de toleranță. Poliția și-

⁷⁰ *Ibidem*, p. 326.

⁷¹ George Vrăbiescu, „O greșală. Desființarea caselor de prostituție”, în *Adevărul*, anul 43, nr. 14382, 13 noiembrie 1930, pp. 1-2.

⁷² Aurel Vasiliu, „Prostituție legală și prostituție clandestină”, în *Chemarea tinerimii române*, anul VI, nr. 19, 10 mai 1931, p. 2.

⁷³ Constantin Andronescu, „Prostituția ca factor patologic social”, în *Patologie socială*, București, 1897, p. 17.

⁷⁴ *** *Regulamentul pentru combaterea bolilor venerice din 9 martie 1933*, în C. Hamangiu, *Codul general al României. Legi uzuale. Vol. XXI – 1933*, București, Monitorul Oficial și Imprimeriile Statului, Imprimeria Centrală, 1934, pp. 76-78.

⁷⁵ *** *Activitatea Prefecturii Poliției Municipiului București pe anul 1937*, București, 1938, p. 25.

a reluat rolul de colaboratoare a serviciului sanitar, care a creiat și dispensarul de triaj de pe lângă brigada de moravuri.”⁷⁶

Clienții bogați ai *caselor de rendez-vous*⁷⁷ erau însă vânați de *prostituțiile clandestine*, care foloseau „sistemul «garsonierei» cu telefon”⁷⁸ Anii ce au urmat epocii interbelice aveau să aducă alte modificări modului în care prostituția putea fi făcută în România. Într-un *regulament pentru combaterea bolilor venerice*, din octombrie 1943, se arăta că *prostituată* este „femeia care își procură foloase materiale din raporturi sexuale, pe care le practică în acest scop cu diferiți bărbați”. Prostituția putea fi practicăată atât în locuințele prostituatelor, cât și în casele de toleranță, care se aflau sub conducerea unui patron. Pe lângă readucerea în legalitate a caselor de prostituție, regulamentul din 1943 mai conținea și alte prevederi interesante. De pildă, vârsta minimă legală pentru practicarea prostituției era cea de 21 de ani. Acum, prostituțiile aveau voie să intre într-un restaurant, dar nu aveau voie să stea în el mai mult decât le era necesar pentru a lua masa. În privința patronilor caselor de toleranță, trebuie spus că aceștia aveau obligația de a lua unele măsuri ce vizau bunăstarea prostituatelor de care răspundeau.⁷⁹

Încheiere

În ciuda numeroaselor eforturi făcute de autorități, *prostituția* s-a dovedit a fi o forță imposibil de ținut sub control.⁸⁰ Printre explicațiile acestei situații ar putea fi și faptul că, în opinia unor români, *prostituția* era permisă „de sfintele noastre legiuri bisericești”⁸¹, iar parabola „femeii păcătoase” (Ioan 8, 3-11) era indicată drept o dovadă în acest sens. Susținătorii acestei idei uitau însă că „pe desfrânați îi va judeca Dumnezeu” (Evrei 13, 4). Abia după ce în România a fost instalat „regimul comunist”, s-a schimbat modul de viață al prostituatelor, ele fiind nevoite să îmbrățișeze „morala comunistă”.⁸²

BIBLIOGRAPHY

Adler, Laure, *Casele de toleranță între 1830 și 1930. Viața cotidiană*, București, Corint, 2004;

Andronescu, Constantin, *Patologie socială*, București, 1897;

⁷⁶ Florica Pătrășcanu, „Anchetă asupra prostituției în București. Studiu apărut în «Revista de igienă socială»”, în *Gazeta municipală*, anul VIII, nr. 366, 26 martie 1939, p. 1.

⁷⁷ A se vedea Laure Adler, *Casele de toleranță între 1830 și 1930. Viața cotidiană*, București, Corint, 2004, pp. 157-159.

⁷⁸ Florica Pătrășcanu, „Anchetă asupra prostituției în București. Studiu apărut în «Revista de igienă socială»”, în *Gazeta municipală*, anul VIII, nr. 366, 26 martie 1939, pp. 1-2.

⁷⁹ *** „Regulament pentru combaterea bolilor venerice” (dat în 18 octombrie 1943), în *Monitorul Oficial* al Regatului României, partea I-a, anul CXI, nr. 246, 20 octombrie 1943, pp. 24-32.

⁸⁰ *** „Au fost închise mai multe case de toleranță”, în *Gazeta municipală*, anul VIII, nr. 403, 17 decembrie 1939, p. 6; *** „Alte case de prostituție vor fi închise”, în *Gazeta municipală*, anul VIII, nr. 404, 24 decembrie 1939, p. 6; *** „Prostituție clandestină”, în *Gazeta municipală*, anul X, nr. 467, 13 aprilie 1941, p. 4; *** „Combaterea prostituției și maladiilor venerice”, în *Gazeta municipală*, anul XI, nr. 546, 8 noiembrie 1942, p. 4; *** „Ofensiva contra prostituției clandestine”, în *Gazeta municipală*, anul XII, nr. 566, 11 aprilie 1943, p. 4; *** „Case de prostituție închise”, în *Gazeta municipală*, anul XII, nr. 590, 3 octombrie 1943, p. 4.

⁸¹ Constantin Andronescu, „Prostituția ca factor patologic social”, în *Patologie socială*, București, 1897, p. 16.

⁸² Mircea Bălan, *Istoria prostituției* [volumul al II-lea], Ediția a II-a, Timișoara, Editura Eurostampa, 2006, p. 258.

Bacalbașa, C., *Bucureștii de altădată. Vol. 1 - 1871-1884*, București, Editura Ziarului „Universul” S.A., 1927;

Banu, G., *Tratat de medicină socială (Volumul IV) - Tuberculoza, bolile venerice*, Casa școalelor, 1944;

Bălan, Mircea, *Istoria prostituției* [volumul al II-lea], Ediția a II-a, Timișoara, Editura Eurostampa, 2006;

Bebel, A., *Femeia în prezent, trecut și viitor*, București, Traducere din limba germană, Editura librăriei Carol Müller;

Bujoreanu, Ioan M., *Colecțiune de legiurile României vechi și noi câte s-au promulgat până la finele anului 1870*, București, Noua Tipografie a Laboratorilor Români, 1873;

Felix, I., *Istoria igienei în România în secolul al XIX-lea și starea de la începutul secolului al XX-lea. Partea I. Întâiul memoriu. Ședința de la 2 februarie 1901, în Analele Academiei Române, Seria II – Tomul XXIII. 1900-1901. Memoriile secțiunii științifice*, București, Institutul de arte grafice Carol Göbl, 1901;

Hamangiu, C., *Codul general al României. Legi uzuale. Vol. XXI – 1933*, București, Monitorul Oficial și Imprimeriile Statului, Imprimeria Centrală, 1934;

Nordau, Max, *Minciunile convenționale ale civilizației noastre*, Traducere din limba germană de B. Marian și M. Negru, București, Editura Librăriei Leon Alcalay;

Pajură, C. și Giurescu, D.T., *Istoricul orașului Turnu-Severin (1833-1933)*, București, Tipografia „Tiparul Românesc”;

Potra, George, *Bucureștii la mijlocul secolului XIX. Impresiile germanului W. Derblich*, București, Tipografia ziarului „Universul”, 1941;

Rosetti, D.R. (Max), *Între Capșa și Palat. Impresiile unui trecător*, București, „Minerva” Institut de arte grafice și editură, 1904;

Șeicaru, Pamfil, *Scrieri- Vol. 2*, București, Editura Victor Frunză, 2002;

Zanne, Iuliu A., *Proverbele românilor din România, Basarabia, Bucovina, Ungaria, Istria și Macedonia* (vol. V și vol. VIII), București, Editura Librăriei Socecu & Comp., 1900;

Activitatea Prefecturii Poliției Municipiului București pe anul 1937, București, 1938;

Anuarul statistic al orașului București pe anul 1896, București, Tipografia Curtții Regale F. Göbl Fii, 1898;

Darea de seamă pe timpul de la 1 ianuarie 1898 până la 30 septembrie 1902 prezentată Consiliului comunal în ședința de la 19 octombrie 1902 de către d-l primar Ioan Procopie Dumitrescu, București, Institutul de arte grafice „Carol Göbl”, 1902;

Monitorul Oficial al Regatului României, partea I-a, anul CXI, nr. 246, 20 octombrie 1943.

Monitorul Comunal - Organ Oficial al Primăriei Orașului București, anul XXVIII, nr. 10, 9 martie 1914;

Monitorul Comunal - Organ Oficial al Primăriei Orașului București, anul XXVIII, nr. 12, 23 martie 1914.

Arhiva publicației *Revista Institutului Social Banat-Crișana* pe anul 1938;

Arhiva publicației *Universul literar* pe anul 1914;

Arhiva revistei *Furnica* pe anii 1907 și 1920;

Arhiva revistei *Generația nouă* pe anul 1891;

Arhiva revistei *Ilustrațiunea română* pe anul 1934;

Arhiva revistei *Moda nouă ilustrată* pe anul 1911;

Arhiva revistei *Realitatea ilustrată* pe anii 1927 și 1928;
Arhiva revistei *Societatea de mâine* pe anul 1925;
Arhiva ziarului *Adevărul* pe anii 1903, 1905, 1906, 1907 și 1930;
Arhiva ziarului *Chemarea tinerimii române* pe anul 1931;
Arhiva ziarului *Gazeta municipală* pe anii 1939, 1941, 1942 și 1943.